

Vorige week schreven over het [nakijken van examens met leerlingen](#). We schetste hierin dat we, binnen een onderwijswereld waar formatief toetsen en gepersonaliseerd onderwijs steeds belangrijker worden, een norm hebben opgebouwd om niets met leerlingen te delen alvorens de uitslag bekend is. Met deze norm hebben we gebroken: gisteren bespraken we de verwachte examenuitslag met alle leerlingen, en dat leverde veel op.

De aanloop

Het idee van het bespreken van de examens met leerlingen kwam door een vraag van een leerling zelf: zij vroeg aan haar docent of zij met hem het examen mocht bekijken. Dit omdat zij gewend was om in de lessen iedere toets (summatief of formatief) zelf na te kijken en te bespreken met de docent. In plaats om vanuit de gewoonte te antwoorden met 'nee', kwam er een gedachte: .. waarom niet?

Vanuit deze vraag is er met de vakdocent en examencommissie gekeken naar het [eindexamenbesluit](#): wat mag je nu precies wel en niet doen als school? Hieruit kwam naar voren dat leerlingen:

- 1) ..hun antwoorden van het examen mogen inzien (en een kopie ontvangen).
- 2) ..hun antwoorden middels het correctievoorschrift mogen bespreken met de vakdocent.
- 3) ..mogen weten hoeveel punten zij volgens de vakdocent hebben behaald.

De enige regel die gaat over het bewaren van examenwerk is:

Artikel 57. Bewaren examenwerk

1. Het werk van het centraal examen en de rekentoets der kandidaten wordt gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de directeur, ter inzage voor belanghebbenden.

Hierin staat niks over het al dan niet delen van de verwachte score.

Er was dus geen reden om 'nee' te zeggen. Dus werd het 'ja'.

Het denkproces

Vervolgens is nagedacht over wat we zouden willen bereiken met het bespreken van de verwachte examenuitslag. Waarom zouden wij het als school willen doen? Een groot voordeel wat meteen naar voren kwam, is dat leerlingen die mogelijk een herkansing moeten doen zich nu enkele weken in plaats van enkele dagen zouden kunnen voorbereiden. Daarnaast betreft het leerlingen ook meer bij hun eigen leerproces, wat in deze tijd niet meer dan logisch zou moeten zijn. Nog een aantal voordelen kwamen voorbij en vervolgens is besloten een datum te prikken en alle leerlingen uit te nodigen.

De analyse

Ter voorbereiding op de bespreking met leerlingen heeft de examencoördinator van alle vakdocenten een analyse gekregen: welk CE cijfer zouden de leerlingen hebben bij een N-term van 0 (N=0) en welk CE cijfer zouden leerlingen hebben bij de verwachte N-term (dit wisselt per vak, waarbij wel is gevraagd om een zeer voorzichtige schatting te maken). Hierbij was de 2e correctie soms al afgerond en soms was dat nog niet het geval. Omdat dit vaak marginaal invloed heeft, hebben we de keuze gemaakt dit buiten beschouwing te laten.

Afgelopen dinsdag was vervolgens bekend hoe leerlingen er bij N=0 en N=verwacht voor stonden. Dit overzicht is vervolgens, zoals bij een normale examenbespreking, besproken met mentoren en vakdocenten. Waar leerlingen enigszins een risico lopen is besproken aan welk vak hij of zij het beste kan gaan werken de komende weken. Hierbij is veelal de keuze gemaakt om een leerling aan meerdere vakken te laten werken: op die manier kan er op basis van de definitieve normering en een paar weken oefenen een weloverwogen beslissing worden gemaakt voor een herkansing.

Er is dus de keuze gemaakt om alle leerlingen die enigszins een risico lopen, preventief aan één of meer vakken te laten werken tot de uitslag bekend is.

De bespreking

Vervolgens zijn de leerlingen gisteren, op uitnodiging van hun mentor, naar school gekomen om de voorlopige uitslag te bespreken. Er is dus de keuze gemaakt om de mentor een totaaloverzicht te laten geven. Dit omdat een leerling daar uiteraard meer aan heeft dan losse vakken.

Leerlingen hebben vervolgens de data kunnen inzien en zo mee kunnen kijken naar de inschattingen van de vakdocenten en examencommissie. Tegen de leerlingen is bij iedere bespreking duidelijk verteld dat het een *inschatting* is, geen uitslag: *'...door het ontbreken van de norm kunnen wij geen uitslag geven. Wel kunnen wij zeggen in hoeverre je een risico loopt en of het dus verstandig is om je de komende weken voor te bereiden op een herexamen.'* Vervolgens hebben de mentoren individuele gesprekken met leerlingen (en soms ouders, als dat wenselijk was voor de situatie) gevoerd. Hierbij is met leerlingen die wij adviseren zich voor te bereiden op een herexamen, afgesproken dat zij contact zoeken met de vakdocent en zo snel mogelijk het gemaakte examen samen bespreken om vervolgens een plan van aanpak te maken richting een (mogelijk) herexamen.

In dit geval is dus de keuze gemaakt op enkel met risicoleerlingen het examen te bespreken (leerlingen die geen risico vormen hadden hier ook geen behoefte aan). Mochten zij dat alsnog willen, dan kunnen zij dit uiteraard altijd laten weten.

In de komende weken gaat een groep leerlingen zich voorbereiden op een mogelijk herexamen. Zij zijn zich er van bewust van de boodschap op 14 juni kan zijn dat ze geslaagd zijn, maar gaven (samen met ouders) aan het erg prettig te vinden zich enkele weken te kunnen voorbereiden op een herexamen, mocht dat niet het geval zijn.

Zo bespraken wij de verwachte examenuitslag met leerlingen

We zijn blij dat we de norm hebben doorbroken.